

ПСИХОЛОГІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

УДК 316.776.22/.23:355.01](045)

DOI <https://doi.org/10.32838/2709-3093/2022.3/18>

Уманець А.О.

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ІНФОРМАЦІЙНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ВПЛИВИ: ПОНЯТТЯ, ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА СПОСОБИ ПРОТИДІЇ

У статті розкриваються основні аспекти інформаційної безпеки цивільного населення та військових в умовах війни. Розкривається суть понять «інформаційна безпека», «інформаційно-психологічні операції» та «інформаційно-психологічний вплив», їх основні цілі та завдання.

Описуються основні методи розповсюдження інформаційно-психологічного впливу, зокрема пояснюються особливості застосування дезінформації, психологічного тиску, інформаційного тероризму, маніпулювання, диверсифікації громадської думки та канали їх реалізації. Розглядаються основні рекомендації, способи та заходи, що необхідно застосовувати задля нейтралізації негативних інформаційно-психологічних впливів, серед цивільного населення та військовослужбовців в умовах військового конфлікту, серед яких важливе місце посідають: профілактична робота з цивільним та військовим населенням, сприяння формуванню психологічної стійкості громадян, нейтралізація ворожих каналів масової інформації, об'єднання суспільства навколо загальнонаціональних та суспільно значущих ідей, надання психологічної допомоги населенню та військовослужбовцям, навчання їх правилам інформаційної гігієни, розвиток психологічної стійкості та критичності мислення, тощо.

У роботі розглядається можливість протидії негативним інформаційно-психологічним впливам, з точки зору необхідності застосування системи заходів, зокрема наголошується, що результативність протидії інформаційно-психологічним впливам серед цивільного населення та військовослужбовців, залежить від комплексу заходів які реалізуються на державному, суспільному та особистісному рівнях.

Виявлено, що важливим аспектом нейтралізації негативних інформаційно-психологічних впливів виступає, з одного боку, якісно спланована, органами державного управління та військовими керівниками різних ланок, система заходів профілактики, вчасного виявлення та нейтралізації негативних впливів, а з іншого – індивідуальні психологічні характеристики, уміння та навички кожного громадянина, до яких можна віднести: психологічну стійкість, рівень розвитку критичного мислення, дотримання правил інформаційної гігієни.

Ключові слова: інформаційна безпека, інформаційно-психологічні впливи, дезінформація, психологічний тиск, маніпулювання, протидія негативним інформаційним впливам, інформаційна гігієна.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день наша держава веде боротьбу не лише на полі бою у вигляді активних бойових дій. Інформаційний фронт виступає одним з напрямків національного опору збройній агресії проти України. Вплив інформаційних операцій на цивільне населення та військових має надзвичайно деструктивний характер і може призводити до непередбачуваних

наслідків. Саме тому, актуальною проблемою сьогодення є забезпечення інформаційно-психологічної безпеки особистості, що реалізується через пошук способів протидії негативному інформаційному впливу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження означеної проблематики здійснюється тривалий період у багатьох сферах наукових

знань: психології, юриспруденції, галузі державного управління, лінгвістиці, кібернетиці тощо.

Вивченням питань інформаційної безпеки особистості та інформаційно-психологічних впливів займалися: Г. Ложкін, В. Петрик, Г. Почепцов, М. Присяжнюк, Р. Лук'янчук, А. Бабенко, М. Погорецький, Н. Зражевська, Л. Компанцев, Г. Ситник, О. Дзьобань, Ф. Медвідь, В. Горбулін, В. Алещенко, У. Ільницька, О. Литвиненко та інші дослідники.

Так, дослідник в галузі державної безпеки, Горбулін В. П., займався вивченням питання дії інформаційно-психологічних впливів на особистість, в контексті побудови національної безпеки України. Ільницька У. В., дослідниця в галузі політології, вивчала аспекти інформаційної безпеки України та сучасні виклики та загрози, що існують для неї [4].

Петрик В. М. займався вивченням соціально-психологічних аспектів сугестивних технологій маніпулятивних впливів та протидії даному явищу [12]. Вітчизняний спеціаліст в галузі комунікативних технологій та інформаційних війн, Почепцов Г. Г., у своїх роботах розглядав аспекти управління суспільною думкою та особливості проведення інформаційно-психологічних операцій [14].

Український психолог, Ложкін Г. В. вивчав етимологію інформаційно-психологічної безпеки особистості та особливості її формування [8]. Тобто, розгляд інформаційно-психологічних впливів на особистість, в роботах більшості вчених, ґрунтується на дослідженні даного явища через призму інформаційно-психологічної безпеки особистості.

Формулювання цілей статті. Ціллю статті є теоретичне дослідження механізмів реалізації інформаційно-психологічних впливів та способів протидії даному явищу з метою забезпечення інформаційно-психологічної безпеки цивільного та військового населення.

Виклад основного матеріалу. Поняття інформаційно-психологічної безпеки особистості, досить багатогранне та в найбільш загальному тлумаченні визначається як стан захищеності психіки людини від деструктивного впливу негативної інформації.

Г. Ложкін визначає психологічну безпеку особистості, як стан суспільної свідомості в якому, як і суспільство в загальному, так і окремі індивіди, сприймають поточну якість життя як надійну та адекватну, так як вона надає можливість задовольнити особисті та соціальні потреби в реальному

часі та надає впевненості в майбутньому. Безпека, на думку автора, полягає у стабільності існування людини, а психологічна безпека – виражається у відображенні цієї стабільності в свідомості. Інформаційно-психологічну безпеку, дослідник розглядає з точки зору відсутності негативного впливу інформації на суспільну та індивідуальну свідомість, що визначає стосунки суспільства та окремих індивідів як в теперішньому часі, так і в майбутньому [8, с. 72–78].

В. Алещенко, під інформаційною безпекою особистості розуміє захищеність психіки та свідомості людини від негативних інформаційних впливів, що здійснюються шляхом впровадження деструктивної інформації у свідомість і (або) у підсвідомість людини, що призводить до неадекватного сприйняття нею дійсності [1, с. 15].

У. Ільницька в інформаційній безпеці бачає інтегровану та пріоритетну складову національної безпеки держави, що полягає в якісному всебічному інформуванні суспільства, вільному доступі до джерел інформації, контроль за непоширенням дезінформації, протидія пропаганді та захист інформаційного простору суспільства від маніпулятивних впливів та інформаційно-психологічних операцій [4, с. 28–29].

Під час ведення інформаційної війни, ворог, з метою руйнування інформаційної безпеки суспільства, часто вдається до проведення інформаційно-психологічних операцій, які реалізуються через розробку та реалізацію за продуманим планом інформаційно-психологічних впливів на життєві установки та поведінку людей для досягнення заздалегідь визначених цілей.

В. Жадько, Ю. Харитоненко та Ю. Полтавець запропонували найбільш загальне визначення інформаційно-психологічних операцій:

- 1) у широкому сенсі, поняття «інформаційно-психологічна операція» тлумачать як сплановане використання технологій та методів поширення інформації з метою впливу на свідомість людини;
- 2) у вузькому – інструмент впливу, що застосовується під час ведення активних бойових дій, з метою деморалізації противника [2, с. 230–231].

Одним з найбільш вагомих інструментів проведення інформаційно-психологічних операцій, визначають здійснення інформаційно-психологічних впливів. В. Остроухов та В. Петрик, визначають дане явище, як організоване та цілеспрямоване застосування спеціальних інформаційних засобів та технологій для внесення змін у свідомість населення, з метою корекції поведінки [10, с. 136].

В. Горбулін зазначає, що завданням інформаційно-психологічних впливів є маніпулювання масовою свідомістю з метою:

- 1) внесення в суспільну свідомість і свідомість окремих людей визначених ідей і поглядів;
- 2) дезорієнтації та дезінформація населення;
- 3) ослаблення усталених переконань людей, що складають основу суспільства;
- 4) залякуванням [5, с. 15].

В. Петрик, в свою чергу, визначає наступні цілі інформаційно-психологічних операцій:

- 1) прийняття управлінських рішень, на які розраховує агресор;
- 2) отримання компрометуючих матеріалів;
- 3) дестабілізація економіки та політичної ситуації [13, с. 73].

Згідно з дослідженнями Інституту національно-стратегічних досліджень США до основних складових інформаційно-психологічного впливу відносяться: внесення в свідомість суспільства деструктивних ідей та поглядів агресора, дезорієнтація та дезінформація громадян, послаблення переконань мас, залякування суспільства могутністю країни-агресора, залякування образом ворога [4, с. 138].

З метою досягнення власних цілей, агресор використовує широкий спектр каналів передачі інформаційно-психологічного впливу, що діє на індивідуальну, групову та суспільну свідомість громадян. Останнім часом, застосовуються наступні канали реалізації:

- засоби масової інформації;
- комп'ютерні програми, мережа «Інтернет», месенджери;
- розповсюдження чуток;
- застосування агітаційних листівок;
- передача пропагандистської інформації через твори мистецтва, тощо.

На сьогоднішній день, найбільш дієвими, для здійснення інформаційно-психологічного впливу на велику кількість людей, тобто маси, вважаються саме засоби масової інформації та мережа «Інтернет». Саме вони виступають основною складовою стратегічних сил інформаційно-психологічних операцій і несуть шкоду інформаційно-психологічній безпеці великої кількості населення.

Окрім вищеописаних каналів здійснення інформаційно-психологічних впливів, у науковій літературі, значна увага приділяється методам, що використовуються для дезорієнтації населення. Зокрема, більшість дослідників, виділяють наступні:

- 1) дезінформація, тобто оманливий вплив на суб'єкта з метою спонукання його до запрограмованих дій;

2) психологічний тиск, що передбачає залякування та агресивні дії щодо громадян, з ціллю примусу діяти за певною схемою;

3) маніпулювання, яке полягає у впливі на психіку людини (здебільшого непомітному) та має на меті зміну напрямку активності особи, на яку діє цей вплив;

4) інформаційний тероризм, що передбачає особливий вплив на певні групи в суспільстві та органи влади, котрий виражається в застосуванні погроз, залякувань, розправ та вбивств і супроводжується викривленням об'єктивної інформації, з метою каталізації напруги серед громадян;

5) поширення чуток, що визначається як передача, здебільшого, неправдивої інформації задля дестабілізації суспільства;

6) диверсифікація громадської думки, тобто розпорошення уваги органів влади держави на несуттєві проблеми, з метою відволікання їх уваги від вирішення важливих суспільно та економічно значущих завдань [6, с. 46–48].

В. Петрик, в своїй статті «Сутність інформаційної безпеки держави, суспільства та особи», визначає наступні форми реалізації інформаційно-психологічного впливу:

1) тенденційне викривлення фактів, що полягає в поданні необ'єктивної інформації із застосуванням спеціально підібраних правдивих даних;

2) дезінформація «від зворотнього», яка виражається в поданні правдивих даних в переробленому вигляді або в таких ситуаціях, коли суб'єкт впливу, без сумніву, сприймає інформацію як неправдиву;

3.) термінологічне «мінування», що полягає в спотворенні первинного сенсу базових термінів;

4) «сіра» дезінформація – подавання в змішаному вигляді правдивої та хибної інформації;

5) «чорна» дезінформація – інформування громадян відбувається з використанням великої кількості неправдивих фактів [12, с. 122–135].

З огляду на все вищесказане, постає важливе питання щодо способів та заходів протидії негативним інформаційно-психологічним впливам. Протидія негативному інформаційно-психологічному впливу може бути реалізована в двох напрямках:

1) як відповідь на інформаційну агресію противника, у складі «операцій-відповідей»;

2) в межах розробки та використання стратегій розвитку безпекової політики держави.

Існують численні погляди вчених щодо стратегій та способів протидії негативному інформаційно-психологічному впливу.

Так, В. Панченко пропонує наступні способи нейтралізації негативного інформаційно-психологічного впливу:

- 1) проводити інформаційно-роз'яснювальну роботу з населенням за допомогою мережі «Інтернет», радіо та ЗМІ;
- 2) засуджувати діяльність незаконних угруповань та їх керівників та підривати довіру до дій ворожого уряду;
- 3) акцентувати увагу на законності дій українського уряду, пояснювати їх;
- 4) інформувати суспільство щодо діяльності військових підрозділів та їх успіхів;
- 5) сприяти формуванню психологічної стійкості громадян;
- 6) нейтралізувати ворожі канали масової інформації та ЗМІ, що дезінформують та маніпулюють населенням;
- 7) об'єднувати суспільство навколо загальнонаціональних та суспільно значущих ідей;
- 8) інформувати лідерів та населення інших держав щодо ситуації, що складається в нашій державі, діяльності керівництва, а також формувати позитивний імідж України у міжнародній спільноті;
- 9) акцентувати увагу суспільства на неприйнятності порушення норм міжнародного права та на неприпустимості застосування терористичних засобів боротьби;
- 10) надавати психологічну допомогу населенню та військовослужбовцям [11, с. 75–76].

В. Маркова та А. Марков мають свій погляд на заходи, які потрібно застосовувати для зменшення дії інформаційно-психологічних впливів. Так, дослідники зосереджують увагу на двох підходах щодо захисту від деструктивних впливів:

1. Системний (державний) підхід, що полягає у реалізації стратегії Охорони психічного здоров'я нації та передбачає застосування мультидисциплінарного підходу у сфері охорони психічного здоров'я із залученням спеціалістів різних галузей, які можуть допомогти суспільству формувати психологічну стійкість від негативних впливів інформаційного середовища; детальне вивчення впливу стресів на психічне здоров'я громадян, здійснення превентивної та профілактичної роботи щодо розвитку стійкості громадян до інформаційно-психологічних впливів та запобігання появи психічних розладів пов'язаних з цим, тощо.

2. Індивідуальний підхід, що полягає в здійсненні суб'єктами, комплексу заходів для захисту від інформаційно-психологічних впливів.

Зокрема, розвитку критичного мислення та застосування правил «інформаційної гігієни» [9, с. 81].

Запобігання та нейтралізація інформаційно-психологічних впливів, на рівні окремих громадян, передбачають наступні дії:

- 1) «відволікання» від каналу отримання інформації, що передбачає збільшення дистанції з джерелом інформації або повного переривання контакту з ним (відмова від перегляду телевізійних передач, блогів, прослуховування радіопрограм, зміна теми розмови, обмеження зустрічей тощо);
- 2) «блокування», що полягає в контролі інформації шляхом застосування психологічних бар'єрів для захисту психіки від негативних впливів (осмислення інформації, критичне сприймання фактів, емоційне відчуження, збільшення «зони спілкування» під час розмови, приниження авторитету джерела ворожої інформації, несерйозність, висміювання, тощо);
- 3) «керування», яке полягає в повному контролюванні інформації, яка отримується та впливі на джерела її отримання (надання зворотного зв'язку телеканалам щодо програм, несхвалення, що може виражатися у формі протестів, тощо);
- 4) «затихання», що полягає в контролі власної реакції за інформаційним впливом (відкладання передчасних висновків та реакцій, відмова від передчасних дій, що були спричинені деструктивним інформаційно-психологічним впливом, маскування емоцій і т. д.) [9, с. 82].

Наведені вище способи, досить ефективно діють на цивільне населення, однак, негативні інформаційно-психологічні впливи також застосовуються і з метою дезінформації, дестабілізації та зниження морально-психологічного стану військовослужбовців.

Основними напрямками протидії негативному інформаційно-психологічному впливу серед військових виступають: попередження військовослужбовців щодо суті та прийомів проведення інформаційно-психологічних впливів, їх завдань; прогнозування та попередження інформаційно-психологічних впливів зі сторони агресора з метою їх нівелювання; дослідження думок військовослужбовців з приводу негативного інформаційно-психологічного впливу та оцінка ступеня схильності піддаватися деструктивним впливам; аналіз суспільної, політичної та оперативної обстановки у країні та в регіонах; своєчасне інформування військових щодо труднощів, що складається, на полі бою та роз'яснення дій керівництва щодо цього; збір і аналіз інформації про ймовірні джерела та негативного інформа-

ційно-психологічного впливу зі сторони агресора; нейтралізація інформаційно-психологічного впливу ворога; проведення превентивних та профілактичних інформаційно-психологічних заходів з метою недопущення дезінформації, поширення чуток, тощо [7, с. 125–130].

Велику роль у протидії негативному інформаційно-психологічному впливу, має наявність психологічних знань, вмінь та навичок що впливають на психологічну стійкість військовослужбовців, зокрема: знання методів і прийомів протидії негативному впливу, уміння виявляти та розпізнавати ознаки деструктивного впливу; навички нейтралізації руйнівного впливу (чуток, маніпуляцій, психологічного тиску, дезінформації, диверсифікації, інформаційного тероризму, тощо), а також навички вибору та застосування ефективних технік протидії інформаційно-психологічному впливу, навички рефлексивного самопізнання та саморегуляції [7, с. 125–130].

К. Хударковський, С. Залкін, Г. Пєвцов, П. Пацек та С. Сідченко, в свою чергу, розробили власну систему протидії негативному інформаційно-психологічному впливу серед особового складу Збройних Сил:

1) попередження здійснення негативного інформаційно-психологічного впливу, що полягає у постійному пошуку, моніторингу та ліквідації вразливих місць інформаційної безпеки, спостереження за суспільно-політичною обстановкою країни, демонстрація переваг та сили держави в ЗМІ, тощо;

2) виявлення деструктивного інформаційно-психологічного впливу, тобто фіксування ознак, мети, каналів та методів здійснення впливу;

3) протидія руйнівному впливу, що полягає в превентивній та профілактичній роботі з особовим складом, щодо особливостей проведення інформаційно-психологічного впливу, труднощів обстановки, а також постійному аналізі думок військовослужбовців та навчання методам протидії небажаним впливам [15, с. 74].

Узагальнюючи все вищесказане, можна зазначити, результативність протидії інформаційно-психологічним впливам серед цивільного населення та військовослужбовців, залежить від комплексу заходів які реалізуються на державному, суспільному та особистісному рівнях. Важливим аспектом нейтралізації негативних інформаційно-психологічних впливів виступає, з одного боку, якісно спланована, органами державного управління та військовими керівниками різних ланок, система заходів профі-

лактики, вчасного виявлення та нейтралізації негативних впливів, а з іншого – індивідуальні психологічні характеристики, уміння та навички кожного громадянина, до яких можна віднести: психологічну стійкість, рівень розвитку критичного мислення, дотримання правил інформаційної гігієни, тощо.

Висновки. Інформаційна безпека суспільства є важливим чинником протидії збройній агресії проти України. Саме тому детальне дослідження негативних інформаційно-психологічних впливів та способів протистояння даному явищу, серед цивільних осіб та військовослужбовців, є одним з пріоритетних завдань в умовах війни, адже ефективне протистояння негативним інформаційно-психологічним впливам є запорукою не лише особистої безпеки психічного здоров'я кожного громадянина, а й важливою складовою національної безпеки України.

На сьогоднішній день, тема інформаційно-психологічного впливу на особистість та суспільство є надзвичайно актуальною і постає важливим питанням у роботах численної кількості науковців з таких сфер наукового знання, як: державне управління, юриспруденція, кібернетика, лінгвістика, журналістика, соціологія та психологія. Згідно з тлумаченням численної кількості вчених, під інформаційно-психологічними впливами варто розуміти цілеспрямоване застосування спеціальних інформаційних технологій для зміни свідомості населення, з метою корекції поведінки. Детальне дослідження особливостей проведення ІПВ, його завдань, каналів та методів передачі є важливою ланкою у формуванні комплексу заходів щодо протистояння даному феномену.

Виявлено, що результативність протидії інформаційно-психологічним впливам залежить від комплексної взаємодії як і відповідних органів державного та військового керівництва (що розробляє і впроваджує заходи протидії негативним психологічним впливам), так і громадян держави, кожен з яких, в свою чергу, має розвивати необхідні психологічні характеристики, уміння та навички (стресостійкість, критичне мислення, дотримуватись правил інформаційної гігієни, тощо).

Перспективами подальших досліджень виступає розробка індивідуально-психологічного аспекту протидії деструктивним інформаційно-психологічним впливам, що буде включати комплекс заходів, спрямованих на розвиток особистісних якостей, необхідних для якісної нейтралізації дії негативних інформаційних факторів.

Список літератури:

1. Алещенко В. Інформаційно-психологічна безпека особистості в умовах гібридної війни. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки*. 2022. Випуск 49 (1 (49)). С. 13–21.
2. Гібридна війна і журналістика. Проблеми інформаційної безпеки : навчальний посібник / За заг. ред. В. О. Жадька, Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. 356 с.
3. Горбань Ю. О. Інформаційна війна проти України та засоби її ведення. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2015. № 1. С. 136–141. URL: <http://www.visnyk.academy.gov.ua/wpcontent/uploads/2015/04/20.pdf>
4. Ільницька У. Інформаційна безпека України: сучасні виклики, загрози та механізми протидії негативним інформаційно-психологічним впливам. *Humanitarian vision*. 2016. Vol. 2, Num. 1. С. 27–32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/hv_2016_2_1_7
5. Інформаційні операції та безпека суспільства: загрози, протидія, моделювання : монографія / В. П. Горбулін, О. Г. Додонов, Д. В. Ланде. К. : Інтертехнологія, 2009. 164 с.
6. Інформаційно-психологічне протидія : підручник. Видання друге перекладене, доповнене та перероблене / В. М. Петрик, В. В. Бедь, М. М. Присяжнюк та ін.; за заг. ред. В. В. Бедь, В. М. Петрика. Київ : ПАТ «ВІПОЛ», 2018. 386 с.
7. Інформаційно-психологічна протидія в Національній гвардії України (психологічний аспект): монографія / І. В. Воробйова, Я. В. Мацегора, І. І. Приходько та ін.; за заг. ред. проф. І. І. Приходька. Х. : Національна акад. НГУ, 2016. 265 с.
8. Ложкін Г. В. Інформаційно-психологічна безпека особистості. *Персонал*. 2003. № 3. С. 78–81.
9. Маркова М. В., Марков А. Р. Інформаційно-психологічна війна проти населення України як сучасна реальність: стан проблеми і шляхи подолання наслідків. *Інтегровані комунікації*. 2016. Вип. 2. С. 73–85. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/integcommu_2016_2_15
10. Остроухов В. Петрик В. До проблеми забезпечення інформаційної безпеки України. *Політичний менеджмент*. № 4. С. 135–141.
11. Панченко В. М. Інформаційні операції в системі стратегічних комунікацій. *Стратегічні комунікації*. 2016. № 4. С. 72–79.
12. Петрик В. Сутність інформаційної безпеки держави, суспільства та особи. *Видавництво: Юстініан*. 2009. С. 122–135.
13. Петрик В. Сутність і особливості проведення спеціальних інформаційних операцій та акцій інформаційного впливу. *Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони*. 2009. № 3 (6). С. 71–75.
14. Почепцов Г. Г. Токсичний інфопростір. Як зберегти ясність мислення і свободу дії / Г. Г. Почепцов. Харків : Vivat. 2021. 384 с.
15. Хударковський К. І., Залкін С. В., Певцов Г. В., Пацек П., Сідченко С. О. Механізм протидії негативному інформаційно-психологічному впливу на особовий склад Збройних Сил України. *Розвиток та застосування Повітряних Сил, інших видів ЗС України, удосконалення їх системи управління. Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України*. 2020. № 1 (38). С. 72–78.

Umanets A.O. INFORMATIONAL PSYCHOLOGICAL INFLUENCE: DEFINITION, CHARACTERISTICS OF IMPLEMENTATION AND METHODS OF COUNTERACTION

The article reveals the main aspects of information security of civilians and the military in wartime. The following definitions are being described: “information security”, “informational-psychological operations”, “informational-psychological influence”. Main goals and objectives of mentioned definitions are revealed.

Main ways of spread of informational-psychological influence such as the features of misinformation, psychological pressure, informational terrorism, manipulation, diversification of public opinion and channels of their implementation are described. Main recommendations, methods and measures to neutralize the negative information and psychological influences among the civilian population and servicemen in military conflicts are studied such as civilians and military preventive work, facilitation of citizens psychological stability, neutralization of hostile media channels, unification of society around national and socially significant ideas, provision of psychological assistance to the population and military, studying the rules of information hygiene, development of psychological stability and critical thinking, etc.

Article studies the possibility of counteracting negative information and psychological influences, in terms of the need to apply a system of measures, in particular, it is emphasized that the effectiveness of counteracting information and psychological influences among civilians and servicemen depends on a range of measures implemented on a state, social and personal levels.

It was found that an important aspect of neutralizing negative information and psychological influences is, well-planned system of prevention, early detection and neutralization of negative influences provided by public administration and military leaders of various levels, as well as individual psychological characteristics, skills of each citizen, which include: psychological stability, the level of development of critical thinking, compliance with the rules of information hygiene.

Key words: *information security, informational-psychological influences, misinformation, psychological pressure, manipulation, counteraction to negative information influences, information hygiene.*